

39. ROCZNICA WPROWADZENIA STANU WOJENNEGO W POLSCE

Stan wojenny został wprowadzony w Polsce w nocy z **12 na 13 grudnia 1981** roku. Bezpośrednią przyczyną jego ogłoszenia była próba zniszczenia NSZZ „Solidarność”, która na mocy porozumień sierpniowych z 1980 roku została uznana za legalny związek zawodowy, a w ciągu roku poparcie dla niej zadeklarowało około 10 milionów ludzi. W obliczu narastającego kryzysu ekonomicznego „Solidarność” oznaczała dla komunistów ogromne zagrożenie, dlatego starano się wszelkimi środkami doprowadzić do jej rozbicia. Pomimo prowadzonych rozmów polskich władz z Moskwą, ZSRR uznało, że Polska powinna rozwiązać kwestię kryzysu politycznego własnymi środkami.

Oficjalnie podano do wiadomości, że powodem wprowadzenia stanu wojennego była zła sytuacja gospodarcza kraju i zagrożenie bezpieczeństwa energetycznego. W późniejszych uzasadnieniach mówiono natomiast o groźbie zbrojnej interwencji wojsk Układu Warszawskiego w Polsce, co do tej pory nie zostało potwierdzone.

13 grudnia o godzinie 6 rano generał Wojciech Jaruzelski ogłosił w telewizji decyzję o wprowadzeniu stanu wojennego, a także przejęciu władzy przez Wojskową Radę Ocalenia Narodowego. Jeszcze nocą telewizja została obsadzona przez wojsko, a spikerzy występowali przed kamerą w mundurach. Wprowadzono godzinę milicyjną między 22 a 6 rano. „Solidarność” została zawieszona i zakazano wszelkich publicznych zgromadzeń. Do 3 stycznia przerwano naukę w szkołach i na wyższych uczelniach.

Cenzurowano korespondencję, wyłączono telefony, ograniczono możliwość wyjazdów, zaś na ulicach pojawiły się czołgi oraz uzbrojeni żołnierze i oddziały ZOMO. Zawieszono wszystkie organy prasy z wyjątkiem „Trybuny Ludu” i „Żołnierza Wolności”. Większość działaczy Solidarności została aresztowana i internowana. Aresztowano również Edwarda Gierka i kilku ludzi z jego ekipy, jednak miało to jedynie charakter propagandowy.

W całym kraju wybuchły strajki, które były brutalnie tłumione. Do najbardziej krwawych zajęć doszło w **kopalni „Wujek” w Katowicach, gdzie 16 grudnia zginęło 9 górników**. Wprowadzenie stanu wojennego wywołało fale protestów zagranicznej opinii publicznej, a Stany Zjednoczone nałożyły na Polskę Ludową sankcje ekonomiczne. **Zniesienie stanu wojennego miało miejsce 22 lipca 1983 roku**.

W ciągu trwania tych wydarzeń internowano około 10 000 osób, aresztowanych skazywano na wysokie kary więzienia, innych pozbawiono zatrudnienia i zmuszano do emigracji. Zwalniano nie tylko protestujących robotników, ale także dziennikarzy czy wykładowców. Ponadto zlikwidowano powiązane z „Solidarnością” Niezależne Zrzeszenie Studentów, Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich, Związek Polskich Artystów i Plastyków, Związek Literatów Polskich. Śmierć poniosło około 100 osób.

Do dzisiaj trwają spory historyków o to, czy stan wojenny był zamachem stanu i czy groźba radzieckiej interwencji była realna?

Anna Mariańska